

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
ROSTKOWICZ ARTHUR.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Horváth Mihály-utca 7. sz.
Hirdetések árszabály szerint.

Az apró zsarnokok bünei.

Csongrádvármegyében a jog, törvény és igazság ismeretlen fogalom. A nép legalább nem tud róla. Csak azt látja, hogy a közelet elén ugyanazon rendszer emberei állanak, akik a nép jogát eltiporják ma is, a törvényt be nem tartják, az igazságot sáros lábbal gázolják most is, mint azelőtt.

Az apró zsarnokok uralma ez, a melyet meg akar törni az öntudatra ébredt nép. Kétségbeesett küzdelmet fejt ki e megye jobb sorsra érdemes lakosságát az apró zsarnokok ellen, de meddőnek bizonyult az mindeddig, mert nem szervezkedett, mert a községi és megyei választásoknál nem tartott össze. Így győztek aztán, így jutottak többségre a hatalmi párt emberei, akik az apró zsarnokok támogatói.

Régi közmondás: kéz kezét mos. Ez a megyei hatalmi párt jelszava is. Ez a párt uraija teljesen a közigazgatást. Az apró zsarnokok ott ülnek az adó-kivető, az adófelszólamlási, a közigazgatási bizottságokban, a fegyelmi választmányban, az argumentáló társulatok és pénzintézetek igazgatóságában, sőt még az iskolagondnokságokban is.

Az apró zsarnokok uralmának összetartó kapcsait az a temérdek jogtalanság, törvénytelenesség és igazságtalanság képezi, amelyeket egyenként is, összesen is elkövettek. A mulasztások, visszaélések és a bűnök egész láncolata fűzi egyiket a másikhoz és kényszeríti őket az összetartásra a „ma nekem, holnap neked” elve alapján.

Hiába fordul panaszával a nép bárhova. Nem hallgatják meg. Minden ügyes-bajos dolgában pedig nem fordulhat egyenesen a kormányhoz. A nép érdeke az apró zsarnokok előtt semmi, a czimboraság és a saját érdekét szolgálja mindegyik. A nép csak arra jó, hogy fizesse a rengeteg adót, ha megszakad is belé.

Az önértékes, szókimondó embereket elüldözik a megyéből. A közigazgatásnál meg nem tűrnék az olyan embert, aki a nép igazát előbbre tartaná a hatalmi párt érdekénél. A papot, a tanítót se tűrik, ha az a nép mellett foglal állást. Az ilyen az ő szemükben izgató, bujtogató, összeférhetetlen, akinek innen pusztulni kell. Az egész hatalmi érdekszövetkezet össze fog ellene, hogy a nyakát szegjék. Hazug vádakkal is képesek föllépni és a fegyelmi választmány minden lelkiismeretfurdalás nélkül kimondja a hivatalvesztést, amint ezt az üldözött tanítók példátlan esetei is bizonyítják.

De a leszámolás ideje nincs messze már. Az a temérdek bűn elvégre is el fogja temetni e rendszert és mindazokat,

akik megalkották és fenntartották. A közigazgatásból ki kell verni a betyárhajlamokat. E cél elérésére az egész megye lakosságát és teremtse meg a megyei ellenzékét. Szervezkedjen a nép minden községben és szorítsa ki a közügyek intézéséből az apró zsarnokokot és az elősdiéket, akik a nép keserves filléreiből élőködnek ugyan, de a hatalmi párt szekereit tolják.

Tisztuljon már végre valahára a levegő Csongrádvármegyében is!

Királysértő magyar lapok.

Nincs a világon királyhoz olyan hűséges nemzet, mint a magyar. Mégis rossz a hite. A tényérnyalók feketitenek be minket Bécsben, Bécs pedig a világ előtt. Ha közelebről vizsgáljuk a dolgot, egészen más világításban látja minden épeszü ember a mi szinte tulságba vitt tiszteletünket és szeretetünket a koronás király személye iránt.

Itt van előttem a táblázatos kimutatás a királysértésekről. Magyarországon átlag alig van évenként 15 ilyen per. Részeg napszamosok, a végrehajtás miatt szitkozódó parasztok a vádlottak. Ha bíró volnék, fölmenteném őket. Hiszen ők nem követnek el királysértést, csupán — káromkodnak. Ha pedig a mindenható istent büntetlenül szidhatja a részeg napszamos vagy a végrehajtott magyar, nagy enyhítő körülmény reá nézve, ha csupán az isten kegyelméből való ellen kel ki magáról megfélemlítetten. (Az eltörölt mogyorófa-büntetés is megjárna ezeknél.)

Egészen más megítélés alá esnek a sajtó útján elkövetett királysértések. Jelenleg a kolozsvári „Ujság” és a „Nagyváradai Napló” a két királysértő lap. Legalább az államügyészség fogalmai szerint azok. Az esküdtszék még nem mondott ítéletet.

Nem ösmerjük a panaszolt ujságcikknek tartalmát, ellenben az ügyészségeknél uralkodó fölfogást igen. Hiszen az egész ország tudja már a dr. Kalmár Antal esetét, sőt minden valamire való művelt ember olvasta is már a könyvét, amelyet éppen az ügyészség tett hírnevéssé. Alkalmasint e két ujság királysértési pöre is ilyen kétes értékű lesz. Mert föl sem lehet tenni magyar lapról, hogy a mostani királyt uralkodása végnapjaiban támadja.

Más országokban bezzeg van elég felség-sértési pör. Németországban pl. mindennapos, Szerbiában, Oláhországban szintén. Még a francia köztársaság elnökét is aránylag többször sértik meg, mint nálunk a királyt.

Azért jó volna, ha az ügyészségek kissé óvatosabban járnának el az ujságok ellen indított perekben, mert a magyar nemzetnek ártanak vele legtöbbször, maguknak pedig nem szenvednek babérokat.

Az uralkodó szoknya.

Irta: Honvéd Atilla.

Manapság már a nőkérdés is foglalkoztatja a művelt világot. A nem művelt világban nincs nőkérdés. Ott adásvétel tárgya a nő, rabszolgája a férfinak, akit neki szeretni kell és számára utódokat szülni. A világ kezdetén is így volt; a kereszténység változtatta ezt meg. A keresztfán a nők egyenjogúságáért is szenvedett a megváltó szeretet.

Azóta tizenkilenc század főnyelve pergett le az örökkévalóság homokóráján. A nők helyzete is megváltozott. A lovagkor szelleme uralomra emelte a nőt, a szoknyát. A bolond férfiak ezrei haltak meg a nő mosolyáért. Egymást gyilkolták a nőkért az emberek. És a nők ebben a korszakban voltak a legrosszabbak. Az erkölcselenség fertőjében hempergett a nő, mert az divat volt. A királynők éppenugy tartottak szeretőket, mint a nemes asszonyok. Az erény visszahúzódott a jobbágy-gunyhókba.

Néhány évtized óta a női társadalom kezd önállóan szervezkedni. A művészettől kezdve a gyári munkásig versenyre kel a nő a férfival. A nő igényei (a dolgozókat értem) kisebbek lévén, elszedik a kenyereket a férfiak elől. A kenyérharcz megteremtette a harmadik nemet. Ezek a nők nem hivatásuknak élnek, hanem a munkának. Ezért ékelődnek a férfi és a női nem közé. A lovagias és udvarias férfi e nagy kenyérharczban folyton veszti a tért. Olyan foglalkozások ajtóit nyitnak meg a nő előtt, amelyek a férfi foglalkozását képezték eddig. A tanítói, a gyógyszerészi, az orvosi, hivatalnok-pálya megnyílt már a nők előtt. Valóság-gal elárastották ezeket. Még csak a szavazati jog kivívása van hátra, hogy aztán bejussanak a törvényhozás termeibe és teljesen urai legyenek a helyzetnek.

Bizonyos fölényvel viselkednek a nők a férfakkal szemben. Vakmerő, kihívó magaviseletet tanúsítanak iránta, mint a győztes szokott a legyőzöttel szemben. Az udvariassággal, a lovagiassággal, a mit a férfi tanusít a nő iránt, gyakorta vakmerően visszaélnék, úgy, hogy ez sokszor a szemtelenséggel határos.

Egyszer szemtanuja voltam ilyen jelenetnek, amely végtelenül jellemző. A budapesti villamosra föl szállt egy csinos képi fruska, kezében könyvestáska volt, lehetett 14—15 éves. A villamos kocsit telve volt. A nők ültek a padokon, a férfiak pedig álltak. Csúsz egy öreg ur ült. A negyvennyolczas honvédek egyenruháját viselte. A fruska egyenesen feléje tartott. Megállt a galambász aggastyán előtt és azt mondta félremagyarázhatatlan mozdulat kíséretében:

— Szabad kérem? (T. i. a helyét.)

Az öreg ur végignézett a tacsikó leányon, aki elfoglalta a helyét. Akkor vettem észre, hogy az öreg honvéd sánta, falabú. Bizony nem sajnáltam volna nyakonlegyíteni azt a szemtelen, tolakodó tacsikóleányt.

De figyeljük meg a mostani nők viselkedését a társaságban. A férfiak udvariasságát a legkihívóbb módon kihasználják. A különben szerény asszony, mihelyt társaságban van, bizonyos fensőséget éreztet a férfakkal szemben, mintha bizony az megilletné.

Minap egy jó barátom panaszolta, hogy megütötte feleségét. Még korholtam érte, hogy lehet ilyen durvaságra vetemedni? Elmondta aztán az esetet:

— Társaságban voltunk, én nem akartam azonnal távozni, amint ő akarta volna. Az asszony mérgében összekarmolászta a kezem, sőt meg is ütött. Engem elfogott a düh és — megtörtént, aminek nem szabad lett volna megtörténnie. Elvégre is a kenyérkereső én vagyok, a papucshős czímet pedig még tréfából sem szeretném viselni.

Hatalmasan fejlődött a szabad nők tábora is. A nagyobb városokban már szervezeteik vannak. Ezek célja a férfinem kizsebelése, a női eszmény, a tiszta szerelem, az anyasági törekvés kigunyolása. Ha még jobban elhatalmasodik, a családi élet felbomlása után megdönti az államot is. Róma világhatalmának is a nők romlottsága volt a sirásója.

Kétségtelenül észlelhetők már is a bomlás jelei. A felsőbb tízezer nő közé is bevette magát a női szabad gondolkodás, amelyet még koronás fők sem tudnak fékezni többé. A szász trónörökösne esete is szomorú bizonyosság reá. Nem az a megbotránkozató benne, hogy a trónról leszállt a paráznság ronda nyoszolyájára, hanem az, hogy a gyermekeit elhagyta. Ilyenre a fenevad sem képes, csak a rossz nő. Ezek pedig egyre szaporodnak.

Az a vaskalapos korszak, amidőn a parázna nőt nyilvánosan megkorbácsoltak, a házasságtörő asszonyt lefejezték, nem volt hiábavaló. A kegyetlenség és a vasszigorosság megvédelmezte a családi élet tisztaságát, amely nélkül megdőlt a társadalmi rend és végül az állam.

Itt az idő, hogy szigorú törvényekkel álljunk utjába a nők szabadosságának. A házasságtörést és a titkos paráznalkodást súlyos börtönnel kellene büntetni, úgyszintén a kerítést is. A férfiak pedig a társadalmi életben hagyjanak föl a tettett és túlzott udvariassággal és lovagiassággal, amely a női nem szolgálívá alacsonyítja le őket. Félremagyarázhatatlanul éreztetnünk kell mindenkor, hogy a teremtés urai mi, a férfiak vagyunk, akik előtt tiszteletre, védelemre csupán a tisztességes nő tarthat számot.

Ujdonságok.

— **Földtehermentesítés.** A magyar földet már annyi adósság fenyegeti, hogy az általános tönkrevetés veszélye fenyegeti a gazdalközönséget. Itt az ideje, hogy a bajok orvoslása felett most gondolkozzunk, mert a földet terhelő adósságaink egyre szaporodnak. A bajon földtehermentesítéssel lehet csupán segíteni, aztán pedig szövetkezetek létesítésével. Ausztria már e téren is rég megelőzött bennünket, sőt a múlt esztendőben már a szövetkezetek feleslege a harmincz milliót is meghaladta, holott nálunk még a földhitelintézet sem ad évenként ennyi új hitelt, fölöslegről pedig beszélni sem lehet. Sajnos, nálunk mindig a tizenkettedik órában térnek észhez az irányadó körök, akkor pedig már elkéstek.

— **Elégtétel a népiskolai felügyelőnek.** A basáskodásáról ösmeretes dr. *Tergina* Gyula tanfelügyelőnek a körmére koppintott alaposan a szegedi közigazgatási bizottság. A tanfelügyelő ugyanis, amint mi is megemlékeztünk róla, a közigazgatási bizottságban azzal a vakmerő és az ő eljárásait nagyon is jellemző váddal állt elő, hogy az óvodakötelesek kimutatása nem felel meg a valóságnak, tehát az hamis és hogy *Tóth* Antal népiskolai felügyelő utasította volna az összeírást végző tanítókat, hogy minél kevesebb óvókötelest irjanak össze. A közigazgatási bizottság vizsgálatot rendelt el, amelyet dr. *Ivánkovits* Sándor városi főügyész fogantatosított. A vizsgálat fényes elégtételt szolgáltatott *Tóth* Antal népiskolai felügyelőnek, a szegedi népoktatásügy tiszteletreméltó férfának, mert közigazgatási bizottság egyhangulag kimondta, hogy *Tóth* Antal eljárását kifogástalannak tartja és a tanfelügyelő megjegyzései (rágalmak!) fölött minden irányban napirendre tér. Ezen erkölcsi kudarc után dr. *Kószó* István indítványára hatalmas orrt is mellélt (szintén egyhangulag) a közigazgatási bizottság a tanfelügyelőnek. Ez a tanügyi kiskirály ugyanis mindig úgy locsogott a beadványaiban, hogy „utasítottak” a polgármester, stb. *Kószó* István magyarázta meg aztán a nagyképű urnak, hogy a polgármester nem „utasítottak”, mert a polgármester nem falusi baktérekből álló iskola-gondnokság, se pedig pupákokból álló tantes-tület, amelyet utasítani lehessen. E nézetet egyhangulag magáévá tette a közigazgatási bizottság. Az ilyen leintett és lefőzött tanfelügyelő pedig csak pukkadozott tehetetlen mérgében. Haj! Szentesen nem szoktatták hozzá az orronverőcskéhez! Szegeden azonban megkapja

mindig, mert itt még nincsenek államosítva az iskolák, itt nincs illetéktelen befolyás, — itt hátrább az agarakkal!

— **Czinkórságos világ.** A belügyi kormány legújabb rendelete a czinkórság ellen kelt ki és meghagyta, hogy ezentul egyszerűen csak így szóljon a czimzés: Miniszter ur! Főszolgabíró ur! stb. A kormány rendeletét azonban aligha fogják végrehajtani a szolgálkú hatóságok. A szegedi hatóság sem merete megkezdeni a czimkérdés gyökeres megváltoztatását, illetve a sok hiábavaló sallang elhagyását. Kezdje más. De mert senki sem meri elkezdni, marad a régiben a czimkórságos világ. Elég szomorú, hogy a szolgálkú szellem annyira bevette magát a közeletbe, hogy még felsőbb rendeletre se tudnak már tőle szabadulni hatóságaink. Talán még fegyelmi vizsgálatokkal sem lehet kiverni a közigazgatásból azt a poshadt közszellemet, mely megrontója, meghazudtolója minden demokratikus elvnek. Ilyenkor tűnik ki csak, mily nagyot sülyedt az ország közszelleme három évtized alatt.

— **Az öttömösi pusztá ügye.** Az öttömösi pusztá valamikor közigazgatásilag Szegedhez tartozott, jelenleg pedig Horgos községhez van csatolva, holott husz kilométernyire van tőle és a szegedi földeteken keresztül juthatni csak hozzá. A közigazgatási teendők ellátásáért 800 korona egyezményes összeget fizetnek Horgosnak az öttömösi lakosok. A közigazgatási bajok miatt sok a herceze-hurcza Horgos és Öttömös közt. Egyik szeretne a másikatól megszabadulni. Az öttömösiék most Szegedhez szeretnének csatlakozni. Mint különálló pusztá meg nem maradhat, hanem teljesen bele kell olvadnia Szeged határába, lakosai pedig éppen úgy fizessék az 50% pótdadót, mint a szegedi polgárság. Egyezményes összegben a városnak nem szabad kiegyezni. A mi közigazgatási költségvetésünkön 800 korona egy sem változtatna, sőt reánk nézve az öttömösi pusztá idecsatolása csak terhet jelentene, pedig elég nekünk a magunk baja.

— **Visszaélés a névmagyarosítással.** Nem egyszer mutattunk már rá azon visszaélésekre, amelyeket a névmagyarosítással üznek. Ilyen esetre kell rámutatnunk újból. Talán még emlékeznek olvasóink arra a bűnpörrre, melynek vadlottjai Ziegler József orvosnövendék, Sonnenberg Paula és az édes anyja voltak. Az volt a vád ellenük, hogy a Ziegler József és Sonnenberg Paula bűnös viszonyának gyümölcsét megölték és a Dunába dobták. Az irgalmas szívű esküdtek nem látták bebizonyítottnak a vádat, fölmentették őket és a törvényszék einöke akkor így szólt Zieglerhez:

— Azt hiszem, most már tudja kötelességét.

— Igen. Nőül veszem Paulát.

Ez régen történt. Azóta Ziegler kicsapták az egyetemről és esztendőket teltek el. Most fordulat történt a dologban. [Olvastunk a héten a budapesti lapokban fényes esküvőről, amely a dohány-utczai zsinagógában folyt le. Zala József vette nőül Siklós Paulát. A botrányos bűnper a régi nevek alatt zajlott le, az esküvőre pedig jó hangzású magyar neveket vettek föl. Hát ez nem nyilvános visszaélés a névmagyarosítással?

— **Az áskálódás rendszere.** A tanfelügyelő erőszakos és áskálódó rendszerét sokszor ismertettük már. Nyíltan a szemébe végtük, hogy a tantestületek belbékéjének megrontója ő maga, mert spiczliket tart minden tantestületben. Ezen szárnalmas alakokat „pupák” néven ösmeri az egész megye. Jellemes, magyar tanító nem vállalkozna a spiczlikedés utálatos szerepére, azért hozta be e színmagyar vármegyébe az ő alázatos, mindenre kész fajrokonait, a tótokat. Hogy a spiczlikedés az ő tanfelügyelői rendszere, nyíltan beösmerte a szegedi közigazgatási bizottság minapi ülésén is. Beösmerte, hogy ő a város területén utólagosan összeíratta az óvóköteleseket és hogy városi tanítókat hallgatott ki, akik az összeírással

meg voltak bizva. De hát volt e joga ehez? A közigazgatási bizottság hibát követett el, hogy ezert a spiczlikedésért rendre nem utasította Szeged város területén nincs joga a tanfelügyelőnek összeírást eszközölni. Söpörjön a maga ajtója előtt. Mit akar másutt szennyest keresni az olyan ember, akinek magának is annyi a szennyese, hogy tisztára sohasem tudja mosni? Ugy látszik, a tanügyi basa csakugyan a vesztét érzi.

— **Az ügyvédi reklám.** Ilyen czímen megjelent ujdonságunkra vonatkozólag kaptuk az alábbi levelet: Tisztelt szerkesztő ur! Nagy örömmel olvastuk szókimondó lapjában az ügyvédi reklám szertelenségeit ostorozó cikkét. Régióta fáj az már nekünk, hogy egyes „élelmes” kartarsaink a sajtó útján akarnak érvényesülni a többi rovására. Eddig azonban még nem tettünk ellene, mert azt hittük, hogy az az újságírókkal, illetve a riporterekkel való pajtaszkodás következménye. Most látjuk, hogy nem az, amióta — jól tetszett megjegyezni — ügyvédség is van Szegeden. Szerény nézetünk szerint azonban az újság nem hirdetési közlöny, hanem a közérdek szolgálója. Az ügyvéd-szerkesztőnek pedig, ha már mindenképp reklámot akar csapni, illendőbb volna talán, ha a kartarsai dolgairól emlékezne meg lapjában első sorban. Mert az nagyon visszatartó dolog, mikor pl. Balassa Armin lapja írja Balassa Armin ügyvédéről, hogy N. N. rablógyilkost Balassa Armin, a jeles kriminálista, a nagy tudású jogász, a hírneves védő hatalmas, jogi érvekben gazdag, védőbeszéde után ítéltek kötélt általi halálra, ellenben ha pl. Kelemen Béla (ez megtörtént) a fugyilkos apát fölmentette, arról említést sem tesz az újság. Az ilyesmi nem járja. Ez se az ügyvédi, se az újságírói tisztességgel össze nem egyeztetendő.

— **Piaczi nyomorúságok.** A szegedi piaczi nyomorúságai közismertek. A kofák szemtelensége, a rendőrökkel való czimboralása szintén nem újság. De ez nem csoda, mikor az ellenőrzésre hivatott rendőrnek anyja, testvére, felesége, anyjakája vagy valami retyerutyája — kofa. Sokszor fölcsóltunk mi már emiatt, de eredménytelenül. A főkapitány meg a főle bojtjat sem mozgatta meg, a tanács pedig édeskeveset gondol a közönség érdekeivel. Talán most mégis megmozdulnak. Az az elkésredett mozgalom, mely a leszámoló hivatalból indult ki, nagy részt a piaczi nyomorúságokban leli magyarázatát. Ez azonban csak kezdete a dolognak, mert előreláthatólag az összes allami tisztviselők csatlakozni fognak a mozgalomhoz, s ha más miatt nem is lenne okuk a panaszra, a szegedi piaczi nyomorúságai tökéletesen elégendők arra, hogy végre a hatóság észére térjen és segítsen e túrhetetlen állapotokon.

— **Az igazán országos botrány.** Nemrég, országos feltűnést keltett az ugynevezett Nessi-ügy. A lapok hasábjain hetekig erről irtak temérdek tudósítást a firkászok. Erről zengett a költőssereg, sőt még talán a kávéházi nénikék is erről pletykáltak. Ekkor történt, hogy a „Népszava” más Nessi-ügyet pengetett. Ez a lap azt írta, hogy Nessi Pál képviselő Dick Péter nevű egyéntől 2000 koronát kapott bizonyos szállítási ügyben való közbenjárásért. Nessi sajtópört indított. A közleményért Garbay Gyula vállalt felelősséget, sőt állításait az esküdtszék előtt bizonyítani kívánta. A vizsgálóbíró erre föl hívta Nessit, hogy 8 nap alatt tegyen indítványt a vizsgálat elrendelése iránt. Ez nem történt meg, a vizsgálóbíró tehát beszüntette az eljárást. Igaz, hogy a 11. napon Nessi beadványt intézett a vizsgálóbíróhoz, de már későn. Ez az elkésés nagyon jellemző dolog és igazán országos botrány.

— **Az olló.** A napilapok ezen ösmert munkatársa sokszor megkaczagtatja a közönséget. Így nevettek ismét a „Szeged és Vidéke” azon közleményén, melyet a megyei közkórháznál betöltendő állásokról közölt. Az ujdonság végén, mely egyébként a „Vármegye. Vidék” című rovatban jelent meg a következő meg-

jegyzés olvasható: „A pályázati feltételeket mai számunk hirdetési rovatában közöljük.“ Ezt természetesen az a szentesi lap írta a melyikből a Sz. és V. átollózta ezt a hirt. Ilyen jól használja föl a hírforrásokat az ügyvédi ujság.

— Kéményseprők és háztulajdonosok.

A kéményseprési szabályrendeletet akarják megváltoztatni. A főkapitány elnöklete alatt bizottságot is küldött a hatóság. Nem tudjuk, hogy szakértő van-e a bizottságban, annyit azonban tudunk, hogy a háztulajdonosok tele vannak panaszokkal a kéményseprők ellen. Az eddigi szabályrendelet teljesen kiszolgálta a háztulajdonosokat a kéményseprőknek, akiknek olyan előjogokat biztosít valami régi, ostoba Bach-korszakbeli rendelet, mint a gyógyszerár-tulajdonosoknak. Ideje volna már ezt a kérdést is rendezni, mert a kéményseprési jog erkölcs-telen. A háztulajdonosok panasza is jogosultak. Elvégre is nem a tekintetes és nagyságos (e címekörös világban nem tudjuk, hogy címmezzük őket) kéményseprő urak határozzák meg, mikor és hoi és hányszor söpörjék a kéményeket, hanem a szükség és a háztulajdonosok, akik ugyis eleget adóznak államnak, városnak, kéményseprőnek és egyebeknek:

— **Jó házból való, 12-13 éves fiu** kereskedőtanoncúl fölvetetik olyan kereskedésbe, ahol minden üzletágban kiképzést szerezhet. Ellátásáról és ruházatáról gondoskodni fog az illető kereskedő. A feltételeket megmondja a kiadóhivatal.

— **Okleveles tanító** zongoraleckék adására és magán-ánításra vállalkozik. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számában több szegedi napilap közleménye után megírtuk, hogy N. E. kisteleki tanító ügyéből kifolyólag Váczy János és Greskovits Lajos kisteleki tanítókat dorgálásra ítélte a közoktatás-ügyi kormány. Mint utólag értesülünk, a szegedi napilapok közlése teljesen légből kapott. Miután bennünket a szegedi napilap vezető hamis közleményével félre, köteletségünknek tartjuk erre vonatkozó közleményünket helyreigazítani.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kelemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Mi hír a megyében ?

Nem új dolog, hogy a televény földü Csongrádmegyéből évről-évre nagyobb mérvű a kivándorlás. A kezünk ökölbe szorul, mikor erre gondolunk, mert eszünkbe jut az a százezer hold, amelynek jövedelmét idegen költi el idegenben, de a mi derék, szorgalmas törzsmagyar népünknek meg bérltet sem juttat belőle. Nekünk ugyan hiába beszélnek a Pallavicini uraság népszerűtetéről és hazafiságáról.

Ez évben mintegy ezer család veszi kezébe a vándorbotot. Szentes, Mindszent, Csongrád, Szegvár, Csany, Tömörkény, Sándorfalva községekből kelnek utra barna karu, napégetett arcú magyarok, akik a Délvidéken és Erdélyben fognak szétszóródni és elveszni az idegen nemzetiségek áradatában. Mert legyen meggyőződve mindenki, hogy a teljesen magukra hagyott magyarokat el fogja nyelni a nemzeti-ségi tenger.

Még a temesmegyei Mosaicza községbeli településhez sem bizunk, pedig ott négyszázal több család fog megtelepülni. Ki fogja itt gondjukat viselni? Senki. A maguk erejére lesznek utalva. Szent kötelessége volna a megyének már most gondoskodni róluk. A legelső szükség, hogy az állam magyar iskolát állítson, azután szövetkezetet létesítsen, távozó testvéreink pedig kört alakítsanak és összetartsanak, hogy megmaradjanak magyaroknak.

Az apró, szétszórt erdélyi telepítések céltalanok. Két emberöltő mulva boeskoros oláhok lesznek a mi törzsökös magyarjainkból, ami egészen természetes is, hiszen az élet fogja kényszeríteni őket a beolvasásra.

Több család még nagyobb utra indul. Amerikába. Ha boldogulnak, sohasem térnek onnan vissza, de visszatérnek, ha hajótörést szenvednek családja reményeik. Visszatérnek

kezükből a koldusbottal, nyakukon a koldustarisznyával, hogy számukkal szaporítsák a kizsárolt földön és kiszípolozott országban a nyomorgó százazrek tömegét. A barna karok aczelerejét kihasználja Amerika és az egykor erős kar csak arra lesz jó, hogy reszketően nyujtsa a gazdája alamizsnáért.

Nagy csapás a megyére ez a folyton tartó kivándorlás. Olyan ez, mint az egészséges testet sorvasztó, folytonos vérvesztés. A lakosság gyérül, a közigazgatás költségei pedig szaporodnak, aminek megint *természes következménye a pótladó emelkedése*. Természetesen az amugy is súlyosan megadóztatott nép nem képes elviselni a szaporodó terheket, aminek *újabb kivándorlás lesz a következménye*. Így fog elnéptelenedni lassankint az egész megye.

Szentesen alakulóban van a megyei ellenzék és a megyei függetlenségi és 48-as párt, amelynek vezéréül dr. Kelemen Béla, a Pusztaszer-kerület követét öhajlják megnyerni. Kelemen Béla rokonszenves egyenisége mindenestre nagy nyereség lenne a megyei ellenzék számára, amelynek szervezése már meg is kezdődött. A legközelebbi megyegyűlésre már teljes számban fog fölvenni az ellenzék.

Tápó község államostani akarja az iskoláját. Szerencsétlen gondolat. Sokba fog kerülni Tápó népének ez. Alighanem a tanfelügy lőnek azon üres fenyegetése ijesztette meg a tápói képviselőtestületet, hogy a réten is új iskolát kell állítani. Az algyői iskolák államostításának következményei intő példáiul szolgáljanak arra, hogy nem szabad semmit sem elhamarkodni.

Algyőn végre számolni kezd Herczeg Gáspár bíró az atkai sziget bérlétééről. Tíz tagu bizottság vizsgálja át a bíró számadását Palsó Ferencz elnöklete alatt. A számadások nagyon kuszáltak és rendetlenek. Az átvizsgálás hosszabb időt vesz igénybe, mert a bíró hat évig nem számolt.

Nagy a felhaborodás a mult év végén utólagosan kivetett 40% pótladó miatt is, amelyvel együtt a községi pótladó 104% lett. Rettenetes csapás ez a szegény községre. Mindez pedig az új iskolaépítés miatt van. Az államostítást átkozza is az egész község. Az új iskola 27.000 koronába került, bár a vegleges elszámolás még ma se történt meg, sőt az állam sem vette át. A házi kezelés, ami ismét a bíró lelkiismeretét terheli, gyönyörű volt. Ezrekig megkarosították vele a községet. Tetszés szerinti volt a lopás. Egész sereg tolvaj került a vádoltak padjára és el is ítéltettek. A kartérítés ügyében a bíróság polgári perre utasította a községet. De kétséges, hogy a veszett fejszének megkerül-e legalább a nyele? Algha. Az új iskolához a téglát Kis Márton, a bíró kedvence szállította.

Az építkezésnek eredetileg 16.000 koronában megállapított költségei ekként emelkedtek 27.000 koronára. Még lopott pénzzel sem szokás így gazdálkodni. Ezt azonban Algyőn házi kezelésnek csutolják. Az állam által régebben kilátásba helyezett 20.000 korona segély is elmaradt és így a község az agrárbanktól vett 20.000 korona kölcsönt. A képviselőtestület nem akarta fölvenni a kölcsönt, amíg a bíró el nem számol. Kovács Béla jegyző végre is úgy kényszerítette a kölcsön fölvetelére a községet, hogy azt mondta, a megyéhez terjeszti föl az ügyet, akkor pedig csak kénytelenek lesznek a kölcsönt fölvenni.

Vesztegetés nélkül nem folyt le a mult év december 11-én megtartott országgyűlési képviselőválasztás sem. Móra Ferencz választóra 10 koronát erőszakolt rá Wertheimer Miksa szatócs, a kormánypárt kortese, sőt a bíró és közpénztáros úgy huzták ki a házából és vitték el szavazni. Ez a Wertheimer szatócs különben máig sem fizette ki a kormánypárti szavazóknak a fuvarbéréket. Azt állítja, hogy Novák József uradalmi jogtanácsos még nem adta át neki, pedig már kétszer is járt nála. Néhány kormánypárti választó úgy segített magán, hogy a fuvarbér árát levasarolta Wertheimernél. Nem ártana erről a dologról értesíteni a gavallér Rohonczt.

Horgoson a községi képviselőtestületbe véletlenül becsuszott a legutóbbi választásoknál Palfi István szegedi kézbesítő. Eltekintve attól, hogy Szeged város fizetett alkalmazottja választott községi képviselő nem lehet, másért is joggal haboognak a horgosi lakosok. Palfi

István multjában ugyanis hiba van. Egykor ő a Kárász-uradalom csőszé, majd botos ispánja volt és mint ilyenek, tinók veszték el a kezén. A szegedi törvényszék el is ítélte lopásért két évi börtönre és csak úgy menekülhetett meg a büntetés elől, hogy a külföldön élő Kárásznak nem tudták kézbesíteni az idézőt és az nem jelenvén meg, Kelemen István ügyvéd megbízottjának följelentését a tabla nem fogadta el és így beszüntették ellene az eljárást, bárha a vád beigazolást nyert. A horgosi képviselőtestület önzertes tagjai természetesen a zöld asztal mellett nem latják szívesen. Palfi természetesen a Burg-párt embere.

Dorosman az új iskolagondnokság megkezdte működését ifju Eszes Mátyás elnöklete alatt. Az iskolagondnokság tagjai éppen nem tartoznak az értelmiséghez, sőt a legtöbbnek még halvány sejtelme sincs, hogyan juttat a szerencséhez. Persze tanfelügyelőnek ilyen iskolagondnokság kell.

Az építendő polgári iskola telkét is kiszemelték már. A telek mély és vizállásos. A község szélén van. Legalább is másfél méternyire fel kell tölteni. Az eddigi tulajdonosok nem építettek az egészségtelen, mély fekvésű telekre, hanem haszonbérbe adták. Két vagy háromszáz koronát kaptak érte. Most az állammal akarják megvételni 30.000 koronaért. Eltekintve attól, hogy a telek feltöltése legalább 10.000 koronába fog kerülni, iskolaépítésre a faluszél nem alkalmas. Ha a község legszebb pontján kisajátítás útján szerezne telket az állam, akkor sem kerülné drágábbba. Igazán nem értjük a „magasabb” tanügyi szempontokat, amelyek e telek megvásárlását szükségessé tennék.

Innen-onnan.

(Az emeletes tót.)

Csongrádvármegye népszerűtlen tanfelügyelője tudvalevőleg tót eredetű. A nevét tót helyesírással így írják: Trgna.

Trg annyit jelent, mint: tér, piac. A nevének tehát még tót nyelven sincs valami szép értelme. Olyan magyar ember meg nincs is a világon, akinek neve a piactozal összeköttetésben lenne. A piacti eredetét csak a legyek bizonyos válfajánál hangoztatja a magyar.

De elvégre a név mellékes, ha még olyan istenadta tót is az eredete.

Miután a mi vidékünkön csufnév nélkül alig van valaki, ő is a „tót”, melléknevet kapta, de mivel hatalmas szal ember és mikor beszél, még a fejet is föl tartja, téyleg úgy tetszik az alacsonyabb természetű magyarok előtt, mintha emeletről beszélne. Ezért kapta aztán a találó gunynevet:

— Az emeletes tót.

Már e gunynév oly közkeletű lett, hogy a tanyákon lakó magyarok is tudják, pedig a rendes nevét nem is ősrénk.

(Adj a tótnak szállást.)

Az emeletes tóthoz címzett tanügyi hatalmasság nem mindig volt ám ilyen puskadt, gögös alak, mint most. Nagyon alázatos tót gyerek volt ő egykor, különösen mikor a püspök kenyerén tanult. A papnevelő intézetben olyan szemforgató, alázatos kispap volt, mintha bizony szentnek készülné. Mikor aztán kinevelődött a papok költségén, kiugrott a reverendából.

— Adj a tótnak szállást — mondták a papnevelő intézetben.

Igy lett az alázatos papnövendékből — emeletes tót.

(Tót bevándorlás.)

Hiába, a vér nem tagadja meg magát. Az emeletes tót hogyné pártolná a véreit, a földszintes tótokat, akiket „pupák” néven ősmér az egész megye.

Mig az ősmagyar elem kénytelen kivándorolni, addig a tótok bevándorolnak. Nemsokára annyian lesznek már, hogy a „Tergina-telep” létesítésére is gondolhatnak.

(Madarat tolláról)

Nem hiába mondja a közmondás: madarat tolláról, embert barátjáról ősmérni meg. Az emeletes tót barátjairól és támogatóiról rá lehet ősmérni ő reá magára is.

Horgoson a barátja Burg Dénes, a megye napidíjkukacza, azután Buda (Beck) Nándor... Dorosmán az Eszemisom Matyás és a Knauf, no meg a Pupák tanító. Kisteleken a Tomkó szállásadója, no meg a tarokk-társaságban is elszenvedik negyediknek, ha más nincs.

Elég.

(Sebők búja.)

Sebők Mihály és Misi Zsiga arról híresek messze vidéken, hogy a reklámújságban lefőznek minden versenytársat.

Misi Zsiga vadonatúj filléreseket osztogatott újévkor, Sebők pedig kicserélte a Misi Zsiga filléreit vadonatúj két filléresekre.

Sokan voltak a boltjában, de azért a b. u. é. k. gyerekeknek egymásután adta ki a két filléreseket.

Egyszerre csak azon veszi magát észre, hogy abból a rekeszből is adogatja a pénzt, a hol a husz koronás aranyakat szokta tartani. Vagy tizenöt darabot már el is osztogatott.

Persze akkor már üthette bottal a nyomát az aranyaknak.

(János kiszáll.)

— Albert is csak most gyűn rá, hogy a közgyűlésök olyan sokáig tartanak. Igaza is van pajtas. Az embör nem azért van, hogy mindég hallgason. Azért várom én is mindig olyan nagyon a közgyűlés végit, hogy szóhun jussak...

— Panaszkodtak pajtas, hogy nincs röi társas élet Szegedön? Mán hogy ne volna! A főkapitány is mögmondta multkor a közgyűlésön. Persze a paraszt nem tudja, mert oda az intelegencia jár...

Irodalom.

Olaszország remekei. A szép művészet hazája Olaszország. Műremeiket csodálattal szemléli az egész világ. Rómáról, Velenczéről, Fiórenczről rajongással beszél mindenki, aki valaha ott járt. Az a diszmunka, a mely most jelent meg, Olaszország remekeit mutatja be hű képekben magyar szövegmagyarázatokkal. A gyönyörűen kiállított, két vaskos kötetből álló diszmunka ára 70 korona. Megrendelhető havi részletfizetésre a „Független Közvélemény” kiadóhivatala útján. Ugyanott megtekinthető a diszmu egyes kötetéből készült mutatvány is. A remek kivitelű diszmunka, mely becsületére válik a magyar nyomdaiparnak, méltán foglalhat helyet minden előkelő magyar uri család szalonasztalán.

Pályázati kérdés. A csongrádvármegyei tanítói egyesület száz koronás pályadíjat tűzött ki arra a kérdésre: a mindinkább tejlődő hirlapirodalom milyen hatással van a nép erkölcsi életére és művelődésére? A pályázatban, sajnos, csak a megyei tanítók vehetnek részt, pedig sokkal több eredménnyel kecsegtetne a pályázat, ha más is pályázhatna. — Mi is pályázatot hirdetünk, amelyben részt vehetnek a csongrádvármegyei tanítók is. A kérdés a következő: milyen hatással van a tanító erkölcsi életére és a taneredményre az a körülmény, ha a tanfelügyelő hatalmaskodásból vagy politikai okokból üldözi — és milyen nemzedéket nevelnek az olyan tanítók, akik alázatosan meghunyászkodnak a basáskodó tanfelügyelő előtt? Beküldési határidő márczius 15. A pályadíj tíz korona. A munka ne legyen több a közönséges újságcikkeknel.

Ki a szerző? A szegedi irodalmi körökben hetek óta találgatják, hogy ki lehet a

„Dicsvágó” című szindarab szerzője, aki a Szeged város kétezer koronás színműpályázatán első helyen nyert dicséretet. Nem más, mint Somló Sándor, a nemzeti színház igazgatója.

Zenei életünk.

(Szegények hangversenye.)

Ha valahol, úgy a mi városunkban nagy a szegények csoportja és nemes czélt tűznek ki azok, kik a szegények nyomorán enyhíteni akarnak. Minap a Tisza szálló nagytermében társadalmunk emberszerető vezetői délutáni zenei versenykíséreltet rendeztek műkedvelő hölgyek és urak közreműködésével. A czél előtt meghajlunk, de néhány szavunk van az ilyen előadásokhoz. A szegények sorsán enyhíteni nemes dolog, ha művészi színvonalon lévő előadást művészek által élveznek a hallgatók, de csupán oly kísérelteteket, amelyek családi körben helyén vannak, hangversenyteremben élvezni, csupa szárnypróbálgatás, nézetem szerint kisebb városokban ilyet lehet bemutatni, de Szeged némileg, mint az ország második városa, erre nem egészen megfelelő hely. A műkedvelő hangverseny két kimagasló számot tartalmazott: Kerner Jenő zenekari száma és egy bájos kisasszony zongorajátéka voltak azok, melyek megfeleletek. A többi műkedvelő sok igekezetel és még több lámpalázzal távozott a pódiumról.

(Olaszvilág Szegeden.)

Nem mindennapi dolog az sem, hogy e hó 18-án rendezendő hangversenyen a magyar szó teljesen ki lesz zárva a műsor számaiból. Jó magyar Szeged városában ez sem esett még meg, hogy taljan nyelven, taljan zeneirókat, mézes-mázos dallamaikat mutassak be a magyar közönségnek. Gondolkodóba kell esnünk ezek után, hogy voltaképpen magyar városban magyar földön élünk-e, mert nem hiszen ha taljan országban csupa magyar productiót rendezne például Mezey Mihály és Székely Irén jeles művésznők: elfogadnák-e ott? Kerner Jenőtől szerény dolog ugyan hogy Erkel „Hunyadi” nyitányának előadását kockáztatni meri ezen ugynevezett „Phylharmonikus” hangversenyen, hogy nem inkább valami taljan zeneiró czitromizű zeneképét nem mutatta be, csodálkozunk. A kis karmester lelkesedése oly nagy a tallánok iránt, hogy nevét Kernerino Jenora változtatni óhajtja és a felvett magyar zeneirók műveit mind kiirtja a honvéd zenekari műsorból. Az olasz bor ideje letelt már nálunk, de úgy látszik, az olasz enek hamisítatlanabb lesz Szegeden és talán állandóbb. Ez kell a magyaroknak. A magyar zeneművészek, kik adót fizetnek, minden bizonynyal nem érnek el oly hatást Szegeden, mint az olaszok s velük együtt lelkes tanítványaik, kik a magyar dal hirdetését mellőzve, az olasz zeneirodalomnak hódolnak oly annyira, hogy csak hallgató legyen, ki azt beveszi...

(Városi zenekar.)

Szegeden a létesítendő városi zenekar kérdése régi dolog. A multban a városi zeneiskolánk egyik tanára memorandum alakban azt ki is dolgozta. A zenekar tagjai a színházat, a temlomi zenét, a hangversenyeket és mint a külföldön is szokás nyáron, magasabb zenei előadásokkal Uj-Szegeden sétahangversenyeket adnának. A városi zeneiskola fejlődésére is rendkívül befolyással volna ez. Persze pénz nélkül nem lehet semmit se kezdeni. A városi Lloyd-alapot jobb czélra nem lehetne fordítani,

mint ezen tervnek a keresztülvitelére. A színházi vállalkozó rendes jó zenekart kapna és vége volna a sok hercezhurczának. Állami segélyben is részesülhetne ezen zenekar, csak akarat kell és meg lehet oldani a kérdést. A színházi vállalkozónak a nagy szubvenczióra ugy sincsen semmi szüksége, mert a szegedi közönség ugy is megtölti a színházat. Ezen összeget ha az állandó zenekarra fordítjuk, városunk zeneélete fellendül.

Kiadóhivatali üzenetek.

Vidéki előfizetőinkhez. Tisztelettel fölkérjük azon vidéki előfizetőinket, akik a mult negyedévi előfizetéssel is hátralékban vannak, hogy postafordultával az előfizetést beküldeni sziveskedjenek, mert a lap további szétküldését kénytelenek leszünk beszüntetni.

OlaJos Illés (Felsőpusztaszer.) Féléstendőre a „Pusztaszer” pártlappal együtt 3 korona a Független Közvélemény félévi előfizetési ára.

Krumpli rózsás és fehér

kitűnő minőségű

a legolcsóbb napi árban eladó

Kürthy Eleknel.

Kölcsey-utca 4. sz.

Lengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butorgyáros

Ujonnán, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

Tartalékos tiszt urak

egyenruha szükségleteiket és átalakításukat a legjobban és legolcsóbban szerezhetik be o o o o

NEMES L. és TÁRSA

egyenruházati intézetében

S Z E G E D E N.

Vadászok figyelmébe!

Dusan felszerelt fegyver-raktáramra felhívom a vadász-sport híveinek figyelmét. Fegyvereim kitűnően hordanak és a legújabb szerkezetűek. — Kérem dusan felszerelt fegyver-raktárom megtekintését.

Tisztelettel

Sebők Mihály

SZEGED, Széchenyi-tér, Jerney-ház.

